

Judikát NS 21 Cdo 2910/2015

Soud:	Nejvyšší soud
Datum rozhodnutí:	01/25/2017
Spisová značka:	21 Cdo 2910/2015
ECLI:	ECLI:CZ:NS:2017:21.CDO.2910.2015.1
Typ rozhodnutí:	ROZSUDEK
Heslo:	Dohoda o hmotné odpovědnosti Změna soudního rozhodnutí
Dotčené předpisy:	§ 176 odst. 1 a 3 předpisu č. 65/1965Sb. ve znění do 31.12.2000 § 29 odst. 1 předpisu č. 563/1991Sb. ve znění do 31.12.2000 § 30 odst. 1 předpisu č. 563/1991Sb. ve znění do 31.12.2000 § 220 o. s. ř. ve znění do 31.12.2013 § 152 odst. 2 o. s. ř. ve znění do 31.12.2013
Kategorie rozhodnutí:	C

Podána ústavní stížnost

datum podání	spisová značka	soudce zpravodaj	výsledek	datum rozhodnutí
03/30/2017	III. ÚS 975/2017	prof. JUDr. Josef Fiala, CSc.	odmítnuto	05/30/2017

21 Cdo 2910/2015-1506

ROZSUDEK

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Mojmíra Putny a soudců JUDr. Ljubomíra Drápala a JUDr. Zdeňka Novotného v právní věci žalobkyně K + B Expert, s.r.o. se sídlem v Klíčanech, U Expertu č. 91, IČO 40613666, zastoupené JUDr. Josefem Corradinim, advokátem se sídlem v Ostravě, Valova č. 1106/24, proti žalovaným 1) P. Č., 2) M. K., 3) R. K., zastoupenému Mgr. Lukášem Eichingerem, MBA, advokátem se sídlem v Praze 1, Revoluční č. 1003/3, 4) J. M., 5) M. M., 6) P. N., 7) A. U. (dříve P.), 8) J. R., 9) A. V., 10) V. F. a 11) Z. H., žalovaní 1, 2, 4, 5, 7, 10 a 11 zastoupeni JUDr. Jaroslavem Hrouzkem, CSc., advokátem se sídlem v Praze 1, Panská č. 895/6, o náhradu škody, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 1 pod sp. zn. 27 C 184/2002, o dovolání žalovaných 1), 2), 4), 5), 7), 10) a 11) proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 19. března 2015, č. j. 20 Co 16/2015-1447, takto:

I. Rozsudek městského soudu se mění takto:

Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 4. 11. 2014, č. j. 27 C 184/2002-1379, se v zamítavých výrocích a ve výroku o povinnosti žalobkyně zaplatit náklady státu potvrzuje.

II. Žalobkyně je povinna zaplatit žalovaným 1), 2), 4), 5), 7), 10) a 11) na náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně 173.133,- Kč, před odvolacím soudem 165.963,- Kč a před dovolacím soudem 41.310,- Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám JUDr. Jaroslava Hrouzky, CSc., advokáta se sídlem v Praze 1, Panská č. 895/6.

O d ů v o d ě n í :

Žalobkyně se domáhala po žalovaných zaplacení na ně připadajících poměrných částí náhrady škody za schodek vzniklý na jim svěřených hodnotách v celkové výši 831.282,- Kč za období ode dne 17. 10. 2000 do dne 4. 12. 2000. Schodek na svěřených hodnotách byl žalobkyní zjištěn na základě inventury provedené dne 23. 11. 2001 na její prodejně K+B Multi Media č. 5/55 na adrese Praha 1, Nekázanka č. 19, kde žalovaní byli zaměstnáni jako prodáváci na základě pracovních smluv; všichni žalovaní měli rovněž uzavřeny dohody o společné hmotné odpovědnosti.

Usnesením Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 19. 10. 2005, č. j. 27 C 184/2002-87, bylo zastaveno řízení vůči žalovanému 9) A. V., z důvodu zpětvzetí žaloby.

Usnesením Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 19. 10. 2005, č. j. 27 C 184/2002-90, bylo řízení mezi žalobkyní a žalovaným 6) P. N. vyloučeno k samostatnému řízení.

Usnesením Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 15. 2. 2006, č. j. 27 C 184/2002-119, bylo vyloučeno k samostatnému řízení také řízení mezi žalobkyní a žalovaným 8) J. R.

Rozsudkem (částečným) Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 2. 6. 2006, č. j. 27 C 184/2002-145, byla zamítnuta žaloba vůči žalovaným 1), 2), 4), 5), 7), 10) a 11) ohledně nároků ze schodku za období od 4. 1. 2000 do 16. 10. 2000 zjištěného na základě inventury provedené 16. 10. 2000 z důvodu promlčení namítnutého těmito žalovanými.

Usnesením Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 16. 8. 2006, č. j. 27 C 184/2002-151, byl vyloučen k samostatnému projednání nárok ze schodku za období od 4. 1. 2000 do 16. 10. 2000 zjištěného na základě inventury provedené 16. 10. 2000 vůči žalovanému 3) R. K.

Obvodní soud pro Prahu 1 rozsudkem ze dne 15. 3. 2012, č. j. 27 C 184/2002-1039, žalobu proti žalovaným 1), 2), 4), 5), 7), 10) a 11) zamítl, žalovanému 3) uložil zaplatit žalobkyni 181.601,- Kč, ohledně částky 92.250,- Kč žalobu proti žalovanému 3) zamítl, a rozhodl, že žalobkyně je povinna zaplatit České republice 169.886,50 Kč a žalovaným 1), 2), 4), 5), 7), 10) a 11) společně a nerozdílně na nákladech řízení 83.004,- Kč k rukám advokáta JUDr. Jaroslava Hrouzka, CSc., že žalovaný 3) je povinen zaplatit České republice 47.917,- Kč a žalobkyni na nákladech řízení 55.420,- Kč k rukám advokáta JUDr. Josefa Corradini, a že žalovanému 3) osvobození od placení soudních poplatků nepřiznává. Ve vztahu k žalovaným 1), 2), 4), 5), 7), 10) a 11) dospěl k závěru, že „žalobkyně neunesla důkazní břemeno podle ust. § 120 o. s. ř. jednak ohledně stanovení výše škody způsobené hmotně odpovědnými zaměstnanci tak, aby nebyly o výši škody pochybnosti, jednak žalobkyně neprokázala, že vytvořila hmotně odpovědným zaměstnancům pracovní podmínky k péči o hodnoty svěřené k vyúčtování tak, aby je mohla jednotlivě vést k jejich hmotné odpovědnosti“. Žalovaný 3) nárok žalobkyně dne 10. 12. 2001 písemně co do důvodu a výše uznal a v určité části již i uhradil, proto soud k jím vznesené námitce promlčení nepřihlédl.

K odvolání žalobkyně a žalovaného 3) [usnesením Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 11. 9. 2012, č. j. 27 C 184/2002 – 1099, bylo pro nezaplacení soudního poplatku řízení o odvolání žalovaného 3) zastaveno - podle záznamu ve spise nabylo toto usnesení právní moci dne 11. 12. 2012] Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 5. 9. 2013, č. j. 20 Co 493/2012-1149, rozsudek soudu prvního stupně v zamítavém výroku ve vztahu mezi žalobkyní a žalovaným 3) potvrdil, ve výroku o náhradě nákladů řízení ve vztahu mezi žalobkyní a žalovaným 3) jej změnil tak, že tato náhrada činí 114.322,- Kč, jinak jej potvrdil, v zamítavých výrociích a ve výroku o náhradě nákladů ve vztahu mezi žalobkyní a žalovanými 1), 2), 4), 5), 7), 10) a 11) a ve výrociích o náhradě nákladů řízení státu jej zrušil, a rozhodl, že žalobkyně a žalovaný 3) navzájem nemají právo na náhradu nákladů odvolacího řízení. Neztotožnil se se závěrem soudu prvního stupně, že je namístě žalobu proti žalovaným č. 1), 2), 4), 5), 7), 10) a 11) zcela zamítnout proto, že se nepodařilo postavit najisto výši nároku žalobkyně, neboť z provedených znaleckých posudků vyplývá vznik schodku. Vyčíslení jeho přesné výše brání obtíže přiřazení jednotlivých položek zboží v inventurních soupisech k položkám v počítačových sestavách, které však zčásti odstranil posudek znalce Ing. Tomáše Kroluppera. Uložil soudu prvního stupně, aby „ozřejmil závěr posudku uvedeného znalce jeho výsledkem, případně mu (ještě předtím) uložil zpracování dodatku k tomuto posudku, v němž by kvantifikoval míru uváděných odchylek od jím dosaženého výsledku manka a vyjádřil se též k námitkám žalovaných“. Vytкнуl mu též, že pominul možnost, kterou soudu dává ustanovení § 136 o. s. ř. (Ize-li výši nároku zjistit jen s nepoměrnými obtížemi nebo nelze-li zjistit vůbec, určí ji soud podle své úvahy). Ve vztahu mezi žalobkyní a žalovaným 3) souhlasil se závěrem soudu prvního stupně „o korekci náhrady škody v rozsahu jedné čtvrtiny podle § 183 zák. č. 65/1965 Sb. z důvodů zvláštního zřetele hodných“.

Obvodní soud pro Prahu 1 rozsudkem ze dne 4. 11. 2014, č. j. 27 C 184/2002-1379, žalobu proti žalovaným 1), 2), 4), 5), 7), 10) a 11) zamítl a rozhodl, že žalobkyně je povinna zaplatit na nákladech řízení „ČR - Obvodnímu soudu pro Prahu 1 částku 202.087,- Kč a žalovaným č. 1), 2), 4), 5), 7), 10) a 11) společně a nerozdílně 344.505,- Kč k rukám advokáta JUDr. Jaroslava Hrouzka, CSc. Vzal za prokázané, že na prodejně žalobkyně v Praze 1, Nekázanka č. 19, byl nedostatek pracovníků (pět prodáváčů na směnu pro tři podlaží provozovny o velikosti 800 m2, kteří zboží nejen prodávali, ale měli ho i hlídat), docházelo ke krádežím, po kterých byly prováděny jen částečné inventury, ze strany zaměstnavatele nebyly prováděny průběžné kontroly, zaměstnanci sami zajišťovali zboží poté, co nedostatky v zajištění nahlášené nadřízenému nebyly ze strany zaměstnavatele nijak řešeny, na provozovně se pohybovaly i osoby bez hmotné odpovědnosti (brigádníci, aranžéři). Dospěl k závěru, že zaměstnanci se zprostilí odpovědnosti za schodek na svěřených hodnotách, neboť prokázali, že jim zaměstnavatel nevytvořil přiměřené pracovní podmínky k péči o hodnoty svěřené k vyúčtování a znemožnil jim tak hospodařit se svěřenými hodnotami a starat se o ně. Navíc žalobkyně „neunesla důkazní břemeno“ ohledně stanovení výše škody způsobené hmotně odpovědnými zaměstnanci (ani po zpracování třech znaleckých posudků - Ing. Antonína Filipa, Ing. Viktora Kotrubenka a Ing. Tomáše Kroluppera - a dvou dodatků, neboť všichni znalci měli výhrady - rozpor se zákonem o účetnictví - ke způsobu provedení inventarizace a k vedení účetnictví žalobkyně), „což soud nemůže nijak dohnat ani se zřetelem k ust. § 136 o. s. ř., takový postup by se jevil soudu jako neprofesionální.“

K odvolání žalobkyně a žalovaných 1), 2), 4), 5), 7), 10) a 11) Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 19. 3. 2015, č. j. 20 Co 16/2015-1447, rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že žaloba proti „všem žalovaným“ je co do základu důvodná a že o výši nároků žalobkyně a o náhradě nákladů řízení rozhodne soud prvního stupně v rozsudku konečném. Na rozdíl od soudu prvního stupně dospěl k závěru, že výši schodku „Ize určit ze znaleckého posudku Ing. Tomáše Kroluppera ve znění jeho dodatku“. Charakteristice manka čili schodku jako „záporného inventarizačního rozdílu mezi účetními údaji a skutečným stavem zboží“ odpovídá „údaj stanovený znalcem ve variantě I., kterou byla minimální výše manka stanovena na 782.345,94 Kč. Znalec současně vysvětlil, že v původním posudku uvedená částka 104.169,75 Kč, kterou v doplnění posudku omezil na 39.382,05 Kč, představuje ty položky, u nichž nebylo možné porovnáním ručně psaných a elektronických seznamů vyloučit možnost jejich záměny (tzv. nespárované položky). O tuto částku je proto nutno výši manka omezit na 742.963,89 Kč. Z této částky již byl společně odpovědný třetí žalovaný R. K. pravomocně uznán povinným zaplatit 181.601 Kč a společně odpovědný pátý žalovaný A. V. po podání žaloby uhradil 1.800 Kč, k úhradě tak zbývá 559.562,89 Kč.“ Vzhledem k nedostatkům na prodejně dovedl, že žalovaní se odpovědnosti za manko podle § 176 odst. 3 zák. práce zprostilí v rozsahu jedné poloviny, neboť na jeho vzniku se nepochybně podílelo nedostatečné technické a personální zajištění prodejny, včetně nedostatečně profesionálního vedení prodejny ze strany vedoucího R. K. Žalovaní jsou tak povinni nahradit žalobkyni společně a nerozdílně 279.781,44 Kč podle poměru svých hrubých výdělků.

V dovolání proti rozsudku odvolacího soudu žalovaní 1), 2), 4), 5), 7), 10) a 11) namítají, že odvolací soud nesprávně posoudil otázku unesení důkazního

břemene „ve věci zjištění výše škody, jakož i vytváření podmínek hmotně odpovědným zaměstnancům“. Kladou otázku, zda „lze při určení výše škody vycházet jen ze škody účetní i přesto, že byl prokazatelně porušen zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví“, zda v případě, že soud při stanovení výše škody vychází ze škody účetní, je přípustný zápočet zjištěných přebytků na vrub zjištěného manka, a zda je odvolací soud příslušný k tomu, aby rozhodl mezitímním rozsudkem o nároku žalobce, když se tím „bere žalovaným právo na přezkum meritorního rozhodnutí v rámci řádného odvolání“. Navrhli, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu změnil tak, že žaloba se zamítá, a současně rozhodl o náhradě nákladů řízení nebo, aby rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení.

Žalobkyně navrhla, aby dovolání bylo zamítnuto, neboť odvolací soud změnil napadený rozsudek v souladu s běžnou rozhodovací praxí.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu) věc projednal podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném do 31. 12. 2013 (dále jen „o. s. ř.“), neboť řízení bylo zahájeno přede dnem 1. 1. 2014 (srov. čl. II bod 2 zákona č. 293/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony). Po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) v zákonné lhůtě (§ 240 odst. 1 o. s. ř.) a že jde o rozhodnutí, proti kterému je dovolání přípustné podle ustanovení § 237 o. s. ř., neboť napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky [prokazatelnosti existence schodku na svěřených hodnotách, které je zaměstnanec povinen vyúčtovat], která dosud nebyla v rozhodovací praxi dovolacího soudu ve všech souvislostech vyřešena, přezkoumal napadený rozsudek ve smyslu ustanovení § 242 o. s. ř. bez nařízení jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.) a dospěl k závěru, že dovolání žalovaných je opodstatněné.

Projednávanou věc je třeba i v současné době posuzovat - vzhledem k tomu, že předmětem řízení je náhrada škody způsobené schodkem na svěřených hodnotách, který vznikl (měl vzniknout) v době ode dne 17. 10. 2000 do dne 4. 12. 2000 (srov. § 364 odst. 2 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce) - podle zákona č. 65/1965 Sb., zákoník práce, ve znění účinném do 31. 12. 2000, tj. do dne než nabyly účinnosti zákony č. 155/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 65/1965 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, č. 200/2000Sb., o změnách některých zákonů v souvislosti s přijetím zákona o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích - dále jen „zák. práce“, č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů, č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě a o změně zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 65/1965 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, a č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů (dále též jen „zák. práce“).

Podle ustanovení § 176 odst. 1 věty první zák. práce převzal-li na základě dohody o hmotné odpovědnosti zaměstnanec odpovědnost za svěřené hotovosti, ceniny, zboží, zásoby materiálu nebo jiné hodnoty, které je povinen vyúčtovat, odpovídá za vzniklý schodek. Podle ustanovení § 176 odst. 3 zák. práce se zaměstnanec zproští odpovědnosti zcela, popřípadě zčásti, jestliže prokáže, že schodek vznikl zcela nebo zčásti bez jeho zavinění.

Odpovědnost zaměstnance podle ustanovení § 176 odst. 1 zák. práce za schodek na svěřených hodnotách, které je povinen vyúčtovat, patří ke zvláštnímu druhu pracovněprávní odpovědnosti za škodu. Odpovědnost za tuto škodu vzniká, prokáže-li zaměstnavatel, že uzavřel se zaměstnancem platnou dohodu o hmotné odpovědnosti, a že na hotovosti, ceninách, zboží, zásobách materiálu nebo jiných hodnotách (dále jen „hodnotách“), které zaměstnanci svěřil k vyúčtování, vznikl schodek. U tohoto druhu odpovědnosti zaměstnavatel není povinen zavinění zaměstnance prokazovat (srov. § 172 odst. 3 zák. práce). Zavinění zaměstnance na vzniku škody se předpokládá, takže zaměstnanec se odpovědnosti za schodek na svěřených hodnotách zproští zcela, popř. částečně, jen jestliže prokáže, že schodek vznikl zcela nebo zčásti bez jeho zavinění (§ 176 odst. 3 zák. práce).

Schodek jako jeden z předpokladů odpovědnosti pracovníka podle ustanovení § 176 a násl. zák. práce vyjadřuje skutečnost, že chybí hodnoty, které se hmotně odpovědný zaměstnanec zavázal vyúčtovat. Rozumí se jím rozdíl mezi skutečným stavem svěřených hodnot, které je zaměstnanec povinen vyúčtovat, a mezi údaji účetní evidence, o který je skutečný stav nižší než účetní stav, nevylučuje ani schodky na finančních prostředcích (srov. stanovisko býv. Nejvyššího soudu „K uplatňování ustanovení zákoníku práce o odpovědnosti za schodek na svěřených hodnotách, které je pracovník povinen vyúčtovat“, sp. zn. Cpj 50/75, uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 12, ročník 1976). Schodek bývá zpravidla zjišťován inventarizací (fyzickou nebo dokladovou inventurou) jako inventarizační rozdíl mezi stavem majetku a závazků v účetnictví a skutečným (nižším) stavem majetku a závazků (srov. § 29 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění účinném do 31. 12. 2000 – dále též jen „zákon o účetnictví“). Není-li schodek zjištěn (prokázán) inventarizací, neznamená to bez dalšího, že by zaměstnavatel neměl proti odpovědnému pracovníku nárok na náhradu škody podle ustanovení § 176 zák. práce; zaměstnavatel však musí, má-li být jeho žaloba úspěšná, jinými důkazními prostředky prokázat stav hodnot, které pracovník převzal k vyúčtování, a skutečnost, že došlo ke škodě (schodku) na svěřených hodnotách. Okruh důkazů, které mohou být podkladem pro toto zjištění, nepochybně není ničím předem omezen (srov. například odůvodnění rozsudků Nejvyššího soudu ze dne 3. 5. 2007, sp. zn. 21 Cdo 920/2006, uveřejněného pod č. 132/2007 v časopise Soudní judikatura, ze dne 15. května 2012, č. j. 21 Cdo 3263/2010, nebo ze dne 17. 7. 2014, sp. zn. 21 Cdo 2536/2013, uveřejněného pod číslem 116/2014 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

Je-li schodek - jako tomu bylo v projednávané věci - zjišťován inventarizací jako inventarizační rozdíl mezi stavem majetku a závazků v účetnictví a skutečným (nižším) stavem majetku a závazků (srov. § 29 odst. 1 zákona o účetnictví), je třeba, aby obě strany této rovnice byly vyčísleny průkazným způsobem. Tento požadavek je na místě též z toho důvodu, že schodek vyjadřuje skutečnost, že hodnoty, které se hmotně odpovědný zaměstnanec zavázal vyúčtovat, chybí, a že není objektivně možné – jako třeba v případě obecné odpovědnosti podle ustanovení § 172 zák. práce – zjistit, kdy, jakým způsobem, popřípadě na jakých hodnotách schodek na svěřených hodnotách vznikl.

Podle ustanovení § 30 odst. 1 zákona o účetnictví skutečné stavy majetku a závazků se zjišťují inventurou fyzickou u majetku hmotné povahy, popřípadě nehmotné povahy, nebo dokladovou u závazků a u ostatních složek majetku, u nichž nelze provést fyzickou inventuru; tyto stavy se zaznamenávají v inventurních soupisech, které musí být podepsány osobou odpovědnou za provedení inventarizace.

V posuzovaném případě byl žalovaným - jak bylo zjištěno v řízení před soudy - předán k vyúčtování majetek hmotné povahy. Provedení fyzické inventury je ohledně tohoto majetku základním předpokladem k tomu, aby mohl být zjištěn stav hodnot, které zaměstnanec převzal k vyúčtování, a stav hodnot,

kteřé zaměstnanec zaměstnavateli vyúčtoval, a aby mohl být stanoven inventarizační rozdíl mezi stavem majetku a závazků v účetnictví a skutečným stavem majetku a závazků. Vzhledem k povaze schodku, kdy hodnoty chybí, aniž je možné skutkově zjistit, čím se tak stalo, zákon požaduje, aby listiny – inventurní soupisy, v nichž je zaznamenán skutečný (fyzický) stav hodnot zjištěných inventurou – splňovaly po účetní stránce předepsané formální náležitosti a byly podepsány osobou odpovědnou za provedení inventarizace. Jak však bylo v řízení zjištěno (skutková zjištění soudů přezkumu dovolacího soudu nepodléhají – srov. § 241a odst. 3 a § 242 odst. 3 o. s. ř.), „inventurní seznamy (ručně psané) neobsahují údaje o finanční hodnotě zboží ani jednotkové ceny zboží“ a nelze proto vyčíslit hodnotu zboží zjištěného inventurou, ani porovnat s evidenční (účetní) hodnotou zboží a vyčíslit případný inventarizační rozdíl na základě celkového soupisu zboží. Není totiž možné zkontrolovat, zda údaje v počítačových sestavách uvedené u zjištěných skutečných stavů odpovídají údajům v inventurních seznamech. Inventurní soupis ze dne 4. 12. 2000 neobsahuje veškeré zákonné náležitosti coby účetní doklad podle ustanovení § 11 zákona o účetnictví. Z ustanovení § 30 odst. 1 stejného zákona je třeba dovodit, že je neprůkazná celá inventarizace, která z takových soupisů vycházela.

Souhlasit však nelze s námitkou dovolatelů, že vydáním mezitímního rozsudku vzal odvolací soud žalovaným právo na přezkum meritorního rozhodnutí v rámci řádného odvolání. K tomu je třeba především uvést, že občanské soudní řízení není povinně dvoustupňové (srov. právní názor uvedený například v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 16. 12. 2010, sp. zn. 21 Cdo 1037/2009, nebo v usnesení Ústavního soudu ze dne 18. 6. 2001, sp. zn. IV. ÚS 101/01), tedy nezakotvuje právo na přezkum meritorního rozhodnutí v rámci řádného odvolání. Navíc v projednávané věci meritorní rozhodnutí (základ věci) odvolací soud v rámci řádného odvolání přezkoumal (a dospěl k jinému závěr než soud prvního stupně). Ustanovení § 220 o. s. ř. nevylučuje, aby odvolací soud změnil rozsudek soudu prvního stupně, kterým bylo rozhodnuto ve věci samé, co do základu věci. V takovém případě má jeho rozhodnutí vlastně povahu mezitímního rozhodnutí (srov. § 152 odst. 2 o. s. ř.) a další řízení se může týkat jen výše uplatněného nároku. Mezitímním rozsudkem totiž soud rozhoduje o právním základu věci, jímž se vyjadřuje k tomu, zda žalobce má vůbec na požadované plnění právo a v jakém rozsahu. Základem věci se přitom rozumí posouzení všech otázek, které vyplývají z uplatněného nároku, s výjimkou okolností, které se týkají jen výše nároku (plnění). Zrušení rozhodnutí soudu prvního stupně spojené s vyslovením závazného právního názoru o základu věci podle právní úpravy účinné od 1. 4. 2005 takový postup neumožňuje, neboť ke zrušení rozhodnutí soudu prvního stupně může odvolací soud přistoupit jen z důvodů taxativně stanovených v § 219a o. s. ř. Tím se projevuje apelační systém, který v odvolacím řízení dává přednost změně rozhodnutí soudu prvního stupně před jeho zrušením.

Z uvedeného vyplývá, že závěr odvolacího soudu, podle něhož výši schodku jako jednoho z předpokladů zvláštního druhu odpovědnosti podle ustanovení § 176 zák. práce „leže určit na podkladě znaleckého posudku ing. Tomáše Kroluppera ve znění jeho dodatku“, není správný. Protože na základě dosavadních výsledků řízení je možné o věci rozhodnout, Nejvyšší soud České republiky napadený rozsudek odvolacího soudu změnil tak, že změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že se rozsudek soudu prvního stupně, jímž byla žaloba ve věci samé zamítnuta, potvrzuje. [§ 243d písm. b), § 220 odst. 1 písm. a) o. s. ř.].

Vzhledem k tomu, že dovolací soud změnil rozhodnutí odvolacího soudu, rozhodoval nejen o náhradě nákladů dovolacího řízení (§ 243c odst. 3 věta první a § 224 odst. 1 o. s. ř.), ale také znovu o náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně a v odvolacím řízení (§ 243c odst. 3 věta první a § 224 odst. 2 o. s. ř.). Žalobkyně nebyla v řízení úspěšná, a proto je povinna nahradit žalovaným 1), 2), 4), 5), 7), 10) a 11) náklady potřebné k účelnému uplatňování jejich práva v řízení před soudem prvního stupně, odvolacím a dovolacím soudem.

Při rozhodování o výši náhrady nákladů řízení dovolací soud přihlédl k tomu, že výše odměny má být určena podle sazeb stanovených paušálně pro řízení v jednom stupni zvláštním právním předpisem (§ 151 odst. 2 část věty první před středníkem o. s. ř.), neboť nejde o přiznání náhrady nákladů řízení podle ustanovení § 147 nebo 149 odst. 2 o. s. ř. a ani okolnosti případu v projednávané věci neodůvodňují, aby bylo postupováno podle ustanovení zvláštního právního předpisu o mimosmluvní odměně (§ 151 odst. 2 část věty první za středníkem o. s. ř.), tedy podle vyhlášky č. 484/2000 Sb., kterou se stanoví paušální sazby výše odměny za zastupování účastníka advokátem nebo notářem při rozhodování o náhradě nákladů v občanském soudním řízení a kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů. Odměna pro řízení v jednom stupni činila v projednávané věci 67.680,- Kč (srov. § 3, 16 odst. 2, 17 a 19a vyhlášky č. 484/2000 Sb.). Vyhláška č. 484/2000 Sb. (ve znění pozdějších předpisů), která upravovala sazby odměny advokáta stanovené paušálně pro řízení v jednom stupni, však byla nálezem Ústavního soudu ze dne 17. 4. 2013 č. 116/2013 Sb. dnem 7. 5. 2013 zrušena a dosud nebyla nahrazena jiným právním předpisem. Nejvyšší soud za této situace určil pro účely náhrady nákladů řízení paušální sazbu odměny pro řízení v jednom stupni po 7. 5. 2013 s přihlédnutím k povaze a okolnostem projednávané věci a ke složitosti (obtížnosti) právních služeb poskytnutých advokátem rovněž částkou 67.680,- Kč. Za řízení před soudem prvního stupně tak činí odměna 135.360,- Kč (2 x 67.680,- Kč), za odvolací řízení 135.360,- Kč (2 x 67.680,- Kč) a za dovolací řízení 33.840,- Kč (advokát učinil pouze jediný úkon právních služeb). Kromě této paušální sazby odměny advokáta vznikly žalovaným náklady spočívající v paušální částce náhrady výdajů v řízení před soudem prvního stupně ve výši 15 x 75,- Kč + 18 x 300,- Kč (řízení skončené rozsudkem ze dne 15. 3. 2012, č. j. 27 C 184/2002-1039) a 4 x 300,- Kč (řízení skončené rozsudkem ze dne 4. 11. 2014, č. j. 27 C 184/2002-1379), celkem 7.725,- Kč v odvolacím řízení ve výši 2 x 300,- Kč (řízení skončené rozsudkem ze dne 5. 9. 2013, č. j. 20 Co 493/2012-1149) a 4 x 300,- Kč (řízení skončené rozsudkem ze dne 19. 3. 2015, č. j. 20 Co 16/2015-1447), celkem 1.800,- Kč a v dovolacím řízení ve výši 300,- Kč (srov. § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb. ve znění pozdějších předpisů).

Vzhledem k tomu, že zástupce žalovaných 1), 2), 4), 5), 7), 10) a 11) advokát JUDr. Jaroslav Hrouzek, CSc., osvědčil, že je plátcem daně z přidané hodnoty, náleží k nákladům potřebným k účelnému bránění práva rovněž náhrada za daň z přidané hodnoty ve výši 30.048,- Kč za řízení před soudem prvního stupně, ve výši 28.803,- Kč za odvolací řízení a ve výši 7.170,- Kč za dovolací řízení (§ 137 odst. 3, § 151 odst. 2 věta druhá o. s. ř.).

Žalobkyně je povinna náhradu nákladů řízení v celkové výši před soudem prvního stupně 173.133,- Kč, před odvolacím soudem 165.963,- Kč a před dovolacím soudem 41.310,- Kč žalovaným 1), 2), 4), 5), 7), 10) a 11) zaplatit k rukám advokáta, který je v tomto řízení zastupoval (§ 149 odst. 1 o. s. ř.), do 3 dnů od právní moci rozsudku (§ 160 odst. 1 o. s. ř.).

Proti tomuto rozsudku není opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 25. ledna 2017

JUDr. Mojmír Putna
předseda senátu

www.nsoud.cz

2018 - MPSV, TREXIMA, spol. s r.o.